

บทความวิจัย

ปัจจัยทำนายการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย

Predicting Factors of Condom Use among High School Boys

Received: Feb 28, 2020
Revised: May 1, 2020
Accepted: May 5, 2020

วรวรรณ ทิพย์วาริรมย์ ส.ด. (Worawan Tipwareerom, Dr.P.H.)¹
ชุตินา ชลาชนนเดชะ ส.ด. (Chutima Jalayondeja, Dr.P.H.)²
อุมาพร ห่านรุ่งชโรทร ปร.ด. (Umaporn Hanrungcharotorn, Ph.D.)³

บทคัดย่อ

แนวโน้มการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนเพิ่มขึ้นเนื่องจากยุทธศาสตร์ถุงยางอนามัยแห่งชาติของกระทรวงสาธารณสุข แต่อัตราการป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชน อายุ 15-24 ปี ก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน การวิจัยนี้เป็นการศึกษาภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) มีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยทำนายการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้กรอบแนวคิด Information-Motivation-Behavioral skills model กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชายที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก 10 โรงเรียน จำนวน 448 คน ปีการศึกษา 2561 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจการใช้ถุงยางอนามัย ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ความรู้เรื่องถุงยางอนามัย ทักษะคิดในการใช้ถุงยางอนามัย การพูดคุยสื่อสารเรื่องเพศกับครอบครัวและความสะดวกใจในการพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัว อิทธิพลของเพื่อน และความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงตามเกณฑ์มาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีอายุน้อย ผลการเรียนเฉลี่ยน้อย มีการพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัว และความสะดวกใจในการพูดคุยเรื่องเพศมาก ได้รับอิทธิพลของเพื่อนมาก และมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัยมาก จะมีโอกาสใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้นอย่างนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อนำมาวิเคราะห์หาสมการปัจจัยทำนายการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถเขียนสมการถดถอย (y) = $-0.497 + 0.118 (\text{อายุ}) - 0.240 (\text{ผลการเรียนเฉลี่ย}) + 0.223 (\text{การพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัว}) + 0.026 (\text{ความสะดวกใจในการพูดคุยเรื่องเพศ}) + 0.073 (\text{อิทธิพลเพื่อน}) + 0.016 (\text{การรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย})$ มีอำนาจการทำนายรวม ร้อยละ 15.6 (Nagellkerke $R^2 = 0.156$) ผลการศึกษานี้สามารถนำไปพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้

คำสำคัญ: การใช้ถุงยางอนามัย, นักเรียน, ชั้นมัธยมศึกษา, IMB model

ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

¹Corresponding author ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Email: worawant@nu.ac.th,

²รองศาสตราจารย์ คณะกายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยมหิดล Email: chutima.jal@mahidol.edu

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Email: auhuma@hotmail.com

^{1,3}Naresuan University, Phitsanulok, Thailand, ²Mahidol University, Bangkok, Thailand.

Abstract

The trend of condom use among students is increasing according to the Nation Condom Strategy of the Ministry of Public Health but the rate of sexually transmitted infections among adolescents aged 15-24 years old is continually increasing too. This is a cross-sectional study which is aimed in identifying predicting factors of condom use among high school boys by using the Information-Motivation-Behavioral skills model as a study framework. Stratified random sampling technique was used to recruit 448 students who are studying in 10 high schools in Muang Phitsanulok District in the academic year of 2018. The quantitative data was collected by using a questionnaire of condom use survey including demographic data, sexually transmitted infections and condom use knowledge, attitudes toward condom use, sexual communication with family, comfortable to talk about sex, peer pressure, and perceived condom use self-efficacy. The quantitative data was analyzed using descriptive statistic and Logistic regression.

The results found that high school boys who are older, lower GPA, more sexual communication with family, feeling more comfortable to talk about sex, with high score of peer pressure, and high score of perceived condom use self-efficacy will be able to use condom statistically significant ($p < .05$). The prediction equation of condom use among high school boys was $(y) = -0.497 + 0.118(\text{age}) - 0.240(\text{GPA}) + 0.223(\text{Sexual communication with family}) + 0.026(\text{Comfortable to talk about sex}) + 0.073(\text{Peer pressure}) + 0.016(\text{Perceived condom use self-efficacy})$. They accounted for 15.6% (Nagellkerke $R^2 = 0.156$). This finding can develop a condom use promotion program among high school boys.

Keywords: condom use, student, high school, IMB model

บทนำ

กระทรวงสาธารณสุขได้นำยุทธศาสตร์ถุงยางอนามัยแห่งชาติ (National Condom Strategy) มาใช้ในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2558- 2562 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การใช้ถุงยางอนามัยเป็นวิถีชีวิตโดยปกติของประชาชนในการป้องกันการตั้งครรภ์ โรคเอดส์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หรือลดความเสี่ยงจากมะเร็งที่แพร่ผ่านการมีเพศสัมพันธ์¹ ทำให้แนวโน้มการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกและครั้งล่าสุดของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น จากร้อยละ 56.40-56.50 ในปี พ.ศ. 2555 เพิ่มเป็นร้อยละ 75.00-78.60 ในปี พ.ศ. 2561 ตามลำดับ² แต่จากรายงานเฝ้าระวังและ

ติดตามสถานการณ์ของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กลับพบว่าอัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชนอายุ 15-24 ปี มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากอัตรา 80.8 ต่อประชากรอายุ 15-24 ปี 100,000 คน ใน พ.ศ. 2553 เป็น 189.5 ต่อประชากรอายุ 15-24 ปี 100,000 คน ใน พ.ศ. 2561²

แม้ว่าในรอบยี่สิบปีที่ผ่านมาจะมีองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนรวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาแก้ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและผลกระทบที่เกิดขึ้น เริ่มตั้งแต่ การนำเรื่องเพศศึกษาเข้าบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นครั้งแรกโดยกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2521³ การนำโปรแกรมทักษะชีวิตเข้ามามีใช้ในการป้องกันโรคเอดส์ใน

โรงเรียน⁴ ในปี พ.ศ. 2546 ถึง พ.ศ. 2557 ดำเนินโครงการ “ก้าวอย่างอย่างเข้าใจ” โดยองค์การแพธ (PATH) ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำกระบวนการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา การป้องกันโรคเอดส์ในสถานศึกษา เพื่อรณรงค์ให้นักเรียนมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศศึกษา การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย มีทัศนคติที่ดี ยับยั้งการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ลดคู่นอนและเพิ่มอัตราการใช้ถุงยางอนามัย⁵ แต่อัตราการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ รวมไปถึงจำนวนมารดาวัยรุ่น ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง⁶ ดังรายงานระดับความรู้เรื่องโรคเอดส์ตามตัวชี้วัด UNGASS 5 ข้อ ที่พบว่า นักเรียนมีความรู้เรื่องโรคเอดส์อยู่ในระดับต่ำและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องสะท้อนถึงการถ่ายทอดความรู้เรื่องโรคเอดส์และการป้องกันที่ได้จากสถานศึกษาทั้งในและนอกระบบ ยังขาดประสิทธิภาพ⁶ จากผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาไทย ปี พ.ศ. 2559 พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งเน้นการสอนเรื่องเพศวิถีจากมุมมองด้านบวก ขาดการคิดวิเคราะห์เชิงทัศนคติเกี่ยวกับเพศวิถี หัวข้อที่ได้รับการเน้นย้ำมากที่สุด คือ การป้องกันการตั้งครรภ์ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ สรีระ พัฒนาการทางเพศ ในขณะที่หัวข้อที่มีการสอนน้อยกว่าหัวข้ออื่น ๆ คือ ความเท่าเทียมทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยระหว่างคู่รักเพศเดียวกัน การทำแท้งที่ปลอดภัยและความหลากหลายทางเพศ นักเรียนยังมีความรู้ความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ นักเรียนชายส่วนหนึ่งไม่ต้องการใช้ถุงยางอนามัย⁵ และการสอนเรื่องเพศศึกษาในครอบครัวส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ⁷⁻⁹ โดยคิดว่าจะเป็นการชี้โพรงให้กระรอก ส่งเสริมให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ ร่วมกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่เปิดกว้างต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ๆ ทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงสื่อที่ผลักดันให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงมากขึ้น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการพัฒนาการทางเพศและการเจริญเติบโตของร่างกายซึ่งเป็นผลจากการทำงานของฮอร์โมนเพศเกิดแรงผลักดันให้กระทำบาปทางเพศ วัยรุ่นชายจะตื่นตัวทางเพศง่าย อารมณ์เพศสูงสุดในช่วง 17-18 ปี อารมณ์ว่าไม่รู้จักการรอคอย เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน อาจทำให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวัย

อันควร¹⁰ และจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของวัยรุ่น เช่น ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์¹¹ ความรู้เรื่องการใช้ถุงยางอนามัย¹² ทัศนคติในการใช้ถุงยางอนามัย¹³ อิทธิพลของเพื่อน¹⁴ การสื่อสารเรื่องเพศกับครอบครัว^{14,15} การรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย¹⁶

จากสภาพการณดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นจึงนำแนวคิดรูปแบบข้อมูล แรงจูงใจ และพฤติกรรม (Information-Motivation-Behavioral skills Model: IMB Model) ที่พัฒนาโดย Fisher และ Fisher^{17,18} มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย ด้านข้อมูล ได้แก่ ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และความรู้เรื่องถุงยางอนามัย ด้านแรงจูงใจ ได้แก่ ทัศนคติในการใช้ถุงยางอนามัย การสื่อสารเรื่องเพศกับครอบครัว และอิทธิพลของเพื่อน ด้านพฤติกรรม ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย อันจะนำไปสู่การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัย เพื่อเพิ่มอัตราการใช้ถุงยางอนามัย และส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มนักเรียนที่ถูกวิธี ซึ่งนำไปสู่การลดปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมติฐานการวิจัย

ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ความรู้เรื่องถุงยางอนามัย ทัศนคติในการใช้ถุงยางอนามัย การสื่อสารเรื่องเพศกับครอบครัว อิทธิพลของเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัยสามารถทำนายการใช้ถุงยางในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิด Information-Motivation-Behavioral skills (IMB) model ของ

Fisher และ Fisher^{17,18} ในการหาปัจจัยทำนายการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งประกอบด้วย ด้านข้อมูล (Information) ด้านแรงจูงใจ (Motivation) และด้านพฤติกรรม (Behavioral skill) สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัย ดังภาพที่ 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study) เพื่อหาปัจจัยที่ใช้ทำนายการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพระหว่างเดือน สิงหาคม-กันยายน พ.ศ. 2561

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปีการศึกษา 2561 ที่สังกัดในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก 10 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนชาย 2,620 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane¹⁹ และเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อป้องกันการตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ร้อยละ 20 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง รวม 418 คน

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

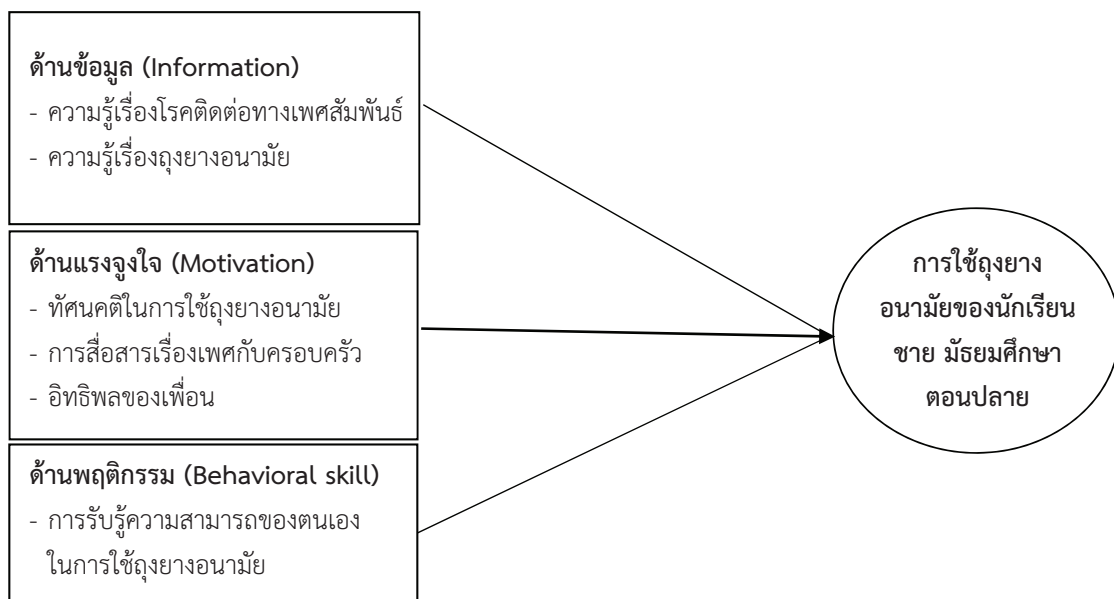
(Stratified random sampling) ตามสัดส่วนของนักเรียนแต่ละโรงเรียน หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อ นักเรียนเพื่อให้ได้จำนวนตามสัดส่วนที่คำนวณ มีเกณฑ์การคัดเข้า คือ เป็นนักเรียนชายที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และยินดีเข้าร่วมในโครงการวิจัย อย่างไรก็ตามเมื่อจับฉลากรายชื่อ นักเรียนแล้ว มีนักเรียนที่สนใจเข้าร่วมโครงการมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ 30 คน ทีมผู้วิจัยจึงได้เก็บข้อมูลทั้งหมด ดังนั้นกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 448 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบสำรวจการใช้ถุงยางอนามัย และแบบสัมภาษณ์แบบกลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสำรวจการใช้ถุงยางอนามัย ตามกรอบแนวคิด IMB model ประกอบด้วยแบบสอบถาม 7 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา เกรดเฉลี่ย บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย สถานภาพสมรส ของบิดามารดา และลักษณะการเลี้ยงดู ลักษณะคำถามแบบปลายเปิดและเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จำนวน 15 ข้อ ดัดแปลงจากแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของ Tipwareerom และคณะ¹⁴ ลักษณะแบบสอบถามแบบตัวเลือก 4 คำตอบ ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ สาเหตุ อาการ การรักษาและการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มีช่วงคะแนนระหว่าง 0-15 คะแนน คะแนนมากหมายถึงมีความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มาก

ส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องถุงยางอนามัย จำนวน 5 ข้อ ดัดแปลงจากแบบสอบถามความรู้เรื่องถุงยางอนามัยของ Tipwareerom และคณะ¹⁴ เป็นแบบวิธีเรียงลำดับการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง มีช่วงคะแนนระหว่าง 0-5 คะแนน คะแนนมากหมายถึงมีความรู้เกี่ยวกับถุงยางอนามัยมาก

ส่วนที่ 4 ทักษะคิดในการใช้ถุงยางอนามัย จำนวน 10 ข้อ ดัดแปลงจากแบบสอบถามทักษะคิดในการใช้ถุงยางอนามัยของ Tipwareerom และคณะ¹⁴ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน) ถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) ครอบคลุมประสบการณ์ ความคิด และความรู้สึกเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย มีช่วงคะแนนระหว่าง 10-50 คะแนน คะแนนมากหมายถึง มีทักษะคิดเชิงบวก

ส่วนที่ 5 การพูดคุยสื่อสารเรื่องเพศกับครอบครัว แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ประกอบด้วย

การพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัว จำนวน 4 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนวรรณกรรม มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพูดคุยในเรื่องการใช้ถุงยางอนามัย แฟน/คู่อโรเคดส์ และ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ลักษณะคำตอบมี 4 ข้อ คือ ไม่เคยพูดเลย (1 คะแนน) ถึง พูดคุยประจำ (4 คะแนน) มีช่วงคะแนนระหว่าง 4-16 คะแนน คะแนนมาก หมายถึง มีการพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัวมาก

ความสะดวกใจในการพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัว จำนวน 4 ข้อ ดัดแปลงมาจากแบบวัดความสะดวกใจในการพูดคุยสื่อสารเรื่องเพศกับพ่อแม่ของลี Lerand Ireland และ Boutelle²⁰ ลักษณะคำตอบมี 4 ข้อ คือ ไม่สะดวกใจเลย (1 คะแนน) ถึง สะดวกใจมาก (4 คะแนน) ช่วงคะแนนระหว่าง 4-16 คะแนน คะแนนมากหมายถึงมีความสะดวกใจในการพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัวมาก

ส่วนที่ 6 อิทธิพลของเพื่อน จำนวน 5 ข้อ ดัดแปลงจากแบบสอบถามแบบวัดแรงจูงใจจากเพื่อนของ Thamma-

raksa และคณะ²¹ ลักษณะคำตอบมี 4 ข้อ คือ ไม่เคย (1 คะแนน) ถึง สม่าเสมอ (4 คะแนน) ตัวอย่างคำถาม เช่น ฉันมีเพศสัมพันธ์เพราะฉันอยากคุยโอ้อวดกับเพื่อน ๆ ช่วงคะแนนระหว่าง 5-20 คะแนน คะแนนมาก หมายถึง มีอิทธิพลของเพื่อนมาก

ส่วนที่ 7 ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย จำนวน 8 ข้อ ดัดแปลงมาจากแบบวัดความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัยของ Cecil และ Pinkerton²² ตัวอย่างคำถาม เช่น ฉันสามารถสวมถุงยางอนามัยได้อย่างถูกต้อง ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ ไม่มีความมั่นใจเลย (1 คะแนน) ถึง มีความมั่นใจที่สุด (5 คะแนน) ช่วงคะแนนระหว่าง 8-40 คะแนน คะแนนมาก หมายถึง มีความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัยมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์พยาบาลซึ่งมีความเชี่ยวชาญในเรื่องการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) นำเครื่องมือที่ได้มาหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC ได้ค่าระหว่าง 0.5-1.0 และการหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 30 คน การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องถุงยางอนามัย ใช้วิธีของ Kuder-Richardson 20 (KR -20) ได้ค่าระหว่าง 0.77-0.92 แบบสอบถามส่วนที่ 4 ทักษะคิดในการใช้ถุงยางอนามัย แบบสอบถามส่วนที่ 5 การพูดคุยสื่อสารเรื่องเพศกับครอบครัว ความสะดวกใจในการพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัว แบบสอบถามส่วนที่ 6 อิทธิพลของเพื่อน และแบบสอบถามส่วนที่ 7 ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย นำไปคำนวณหาความเที่ยงโดยใช้ Cronbach's alpha coefficient ได้เท่ากับ 0.78, 0.76, 0.88, 0.85 และ 0.91 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ

จริยธรรมเกี่ยวกับการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยนเรศวร เลขที่ 587/59 ลงวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2559 การเข้าร่วมการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ขอความยินยอมจากนักเรียนและผู้ปกครอง โดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย แจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าไม่มีสิทธิ์ในการไม่ตอบแบบสอบถาม โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลและการเผยแพร่จะทำในภาพรวมเท่านั้น แล้วจึงมอบเอกสารหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยสำหรับผู้ปกครอง และหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้กลับไปให้ผู้ปกครองลงนามก่อนที่จะดำเนินการเก็บข้อมูล เมื่อผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างลงนามเป็นลายลักษณ์อักษรยินยอมให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมวิจัยแล้ว จึงทำการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์แล้ว ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรถึงสำนักงานเขตการศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 เพื่อเก็บข้อมูลในโรงเรียน 10 แห่งในอำเภอเมืองพิษณุโลก หลังจากที่ได้รับ การอนุมัติการเก็บข้อมูลจากสำนักงานเขตฯ แล้ว ผู้วิจัยติดต่ออาจารย์ที่รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียนแต่ละแห่งเพื่อนัดหมายวันและเวลาในการเก็บข้อมูล

ในวันนัดหมายเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง อธิบายวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และมอบหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยสำหรับผู้ปกครอง และหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยของกลุ่มตัวอย่าง ให้นำกลับไปให้ผู้ปกครองลงนามก่อน และนัดหมายเข้าเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในวันรุ่งขึ้นอีกครั้ง ในวันเก็บข้อมูลผู้วิจัยนัดหมายกับอาจารย์ที่รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียนเพื่อจัดเตรียมสถานที่ในห้องเรียน ให้นักเรียนที่ผู้ปกครองยินยอมให้เข้าร่วมการวิจัยนั้นคนละโต๊ะ ระยะห่างพอประมาณ แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาประมาณ 20 นาที หลังทำเสร็จแล้วนำแบบสอบถามใส่ซองปิดผนึกส่งผู้วิจัยโดยตรง ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจะได้รับปากกา 1 แท่งและแฟ้มใส่เอกสาร 1 แฟ้มเป็นที่ระลึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ปัจจัยทำนายการใช้ถุงยางอนามัยของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติ Logistic regression โดยเสนอค่าความเสี่ยงสัมพันธ์ (Odd ratio, OR) และร้อยละความเชื่อมั่นที่ 95 (95%CI) และกำหนดค่า $p < .05$

ผลการวิจัย

1. จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 448 คน พบว่า มีนักเรียนใช้ถุงยางอนามัยในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา 108 คน (ร้อยละ 24.10) และไม่ใช่ถุงยางอนามัย 340 คน (ร้อยละ 75.90) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ถุงยางอนามัย มีอายุเฉลี่ย 16.59 ปี (SD. = 1.01) มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.66 (SD. = 0.60) ส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 45.40 อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 61.10 ที่มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 68.50 และมีการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ร้อยละ 62.00 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ถุงยางอนามัย มีอายุเฉลี่ย 16.29 ปี (SD. = 0.92) มีผลการเรียนเฉลี่ย 2.84 (SD. = 0.62) ส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 37.90 อาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 65.00 ที่มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 67.90 และมีการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ร้อยละ 65.00

2. ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อนำตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิด คือ 1) ด้านข้อมูล ได้แก่ ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และความรู้เรื่องถุงยางอนามัย 2) ด้านแรงจูงใจ ได้แก่ ทศนคติในการใช้ถุงยางอนามัย การสื่อสารเรื่องเพศกับครอบครัว และอิทธิพลของเพื่อน และ 3) ด้านพฤติกรรม ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัยร่วมกับตัวแปรที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ อายุ และผลการเรียนเฉลี่ย มาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic regression) พบว่า อายุ ผลการเรียนเฉลี่ย การพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัว ความสะดวกใจในการพูดคุยเรื่องเพศ อิทธิพลของเพื่อน และการรับรู้ความสามารถในการใช้ถุงยางอนามัยมีความสัมพันธ์กับการใช้ถุงยางอนามัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัจจัยทำนายการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (n=448)

ปัจจัยทำนาย	Mean±SD		Binary Logistic Regression		
	ใช้ถุงยาง อนามัย (n=108)	ไม่ใช้ถุงยาง อนามัย (n=340)	OR	95%CI	p-value
อายุ	16.59±1.01	16.29±0.92	1.40	1.10-1.77	.005*
ผลการเรียนเฉลี่ย	2.66±0.60	2.84±0.62	0.63	0.44-0.89	.011*
ด้านข้อมูล					
ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	10.46±2.06	10.79±1.96	0.92	0.82-1.03	.132
ความรู้เรื่องถุงยางอนามัย	4.70±0.73	4.59±0.94	1.16	0.89-1.51	.269
ด้านแรงจูงใจ					
ทัศนคติในการใช้ถุงยางอนามัย	33.28±5.44	34.03±5.94	0.98	0.94-1.01	.241
การพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัว	7.32±3.17	5.51±1.92	1.33	1.21-1.46	<.001*
ความสนใจในการพูดคุยเรื่องเพศ	11.60±2.75	10.46±3.37	1.12	1.04-1.21	.002*
อิทธิพลของเพื่อน	6.20±2.21	5.48±1.64	1.20	1.07-1.34	.001*
ด้านพฤติกรรม					
การรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ ถุงยางอนามัย	27.67±7.65	24.86±8.62	1.04	1.01-1.07	.003*

* p < .05

ตารางที่ 2 สมการถดถอยของการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (n=448)

ปัจจัยทำนาย	Mean±SD		Multivariate Logistic Regression		
	ใช้ถุงยาง อนามัย (n=108)	ไม่ใช้ถุงยาง อนามัย (n=340)	OR _{adj}	95%CI	p-value
อายุ	16.59±1.01	16.29±0.92	1.12	0.87-1.45	.365
ผลการเรียนเฉลี่ย	2.66±0.60	2.84±0.62	0.78	0.53-1.15	.224
การพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัว	7.32±3.17	5.51±1.92	1.25	1.12-1.38	<.001*
ความสนใจในการพูดคุยเรื่องเพศ	11.60±2.75	10.46±3.37	1.02	0.94-1.11	.537
อิทธิพลของเพื่อน	6.20±2.21	5.48±1.64	1.07	0.95-1.21	.236
การรับรู้ความสามารถของตนเองใน การใช้ถุงยางอนามัย	27.67±7.65	24.86±8.62	1.01	0.98-1.04	.298

สมการถดถอยของการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

$$y = -0.497 + 0.118(\text{อายุ}) - 0.240(\text{ผลการเรียนเฉลี่ย}) + 0.223(\text{การพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัว}) + 0.026(\text{ความสนใจในการพูดคุยเรื่องเพศ}) + 0.073(\text{อิทธิพลเพื่อน}) + 0.016(\text{การรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย})$$
Nagellkerke $R^2 = 0.156$

3. สมการถดถอยของปัจจัยทำนายการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาปัจจัยทำนายการใช้ถุงยางอนามัยที่ดีที่สุด พบว่า อายุ ผลการเรียนรู้เฉลี่ย การพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัว ความสนใจในการพูดคุยเรื่องเพศ อิทธิพลของเพื่อน และการรับรู้ความสามารถในการใช้ถุงยางอนามัย ในสมการถดถอยสามารถทำนายการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนชายได้ร้อยละ 15.60 ดังแสดงในตารางที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่สามารถทำนายการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ อายุ ผลการเรียนรู้เฉลี่ย การพูดคุยเรื่องเพศกับครอบครัวและความสนใจในการพูดคุยเรื่องเพศ อิทธิพลของเพื่อน และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัย ($p < .05$) มีรายละเอียดดังนี้

1.1 อายุ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายที่มีอายุน้อยมีโอกาสใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้น 1.12 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนชายที่มีอายุน้อย ตามแนวคิดพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) วัยรุ่นในระยะนี้มีพัฒนาการทางสติปัญญา และความคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ อยู่ในระยะ Formal operation คือ เริ่มคิดเหมือนผู้ใหญ่ คิดอย่างมีเหตุผล ตัดสินใจด้วยตนเองได้ มีเป้าหมายในชีวิต²³ ดังนั้น เมื่อวัยรุ่นมีอายุมากขึ้น จึงมีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับอัตราการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคู่นอนของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 67.0 ในปี พ.ศ. 2556 เป็นร้อยละ 78.6 ในปีพ.ศ. 2561² และการศึกษาของ Tumchueo¹² ที่พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในจังหวัดสระบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

1.2 ผลการเรียนรู้เฉลี่ย ข้อมูลจากการศึกษาพบว่านักเรียนชายที่มีผลการเรียนเฉลี่ยน้อยจะมีโอกาสใช้ถุงยางอนามัยมากกว่านักเรียนชายที่มีผลการเรียนเฉลี่ยมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ผลการเรียนรู้เฉลี่ยไม่ได้สะท้อนความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยที่ผ่านมา

มาว่านักเรียนที่มีผลการเรียนดีย่อมมีความสามารถในการเรียนรู้และสนใจแสวงหาความรู้ด้านต่างๆมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ²⁴ จากผลการศึกษาในครั้งนี้ เป็นไปได้ว่าผลการเรียนเฉลี่ยอาจไม่สะท้อนถึงความรู้เรื่องเพศศึกษาของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.3 การสื่อสารเรื่องเพศกับครอบครัวและความสนใจในการพูดคุยเรื่องเพศ สามารถทำนายการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายที่มีการพูดคุยสื่อสารเรื่องเพศกับครอบครัวและมีความสนใจในการพูดคุยเรื่องเพศมาก จะมีโอกาสใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น 1.25 และ 1.02 เท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เนื่องจากบ้านหรือครอบครัวจัดว่าเป็นสถาบันแห่งแรกและดีที่สุดในการพูดคุยเรื่องเพศให้แก่วัยรุ่น และมีอิทธิพลต่อเด็กในทุก ๆ ด้านของชีวิต ถ้าครอบครัวมีการพูดคุยเรื่องเพศในครอบครัวมากจะส่งผลให้เด็กมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุมากขึ้น และลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้²⁵ สอดคล้องกับการศึกษาของ Tipwareerom และคณะ¹⁴ ที่พบว่า การพูดคุยสื่อสารเรื่องเพศระหว่างวัยรุ่นชายและพ่อแม่เป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และการศึกษาเรื่องความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมของบิดามารดาต่อการใช้ถุงยางอนามัยของบุตรชาย พบว่า บิดามารดาส่วนใหญ่มีความรู้ และทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้ถุงยางอนามัยของบุตรชาย เนื่องจากถุงยางอนามัยช่วยป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และยังช่วยป้องกันบุตรชายตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์รวมถึงโรคเอดส์ด้วย⁷

1.4 อิทธิพลของเพื่อน ในช่วงวัยรุ่นตอนกลาง 14-16 ปี จนถึงวัยรุ่นตอนปลาย 17-21 ปี มีอิทธิพลอย่างมากต่อ ความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ด้วย²⁶ ดังจะเห็นได้จากนักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ร่วมกันกับเพื่อนในโรงเรียน โดยเพื่อนเข้ามามีบทบาทค่อนข้างมาก มีความต้องการการยอมรับจากกลุ่มและทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ Tipwareerom และคณะ¹⁴ ที่พบว่านักเรียนชายจะทำพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่น ดื่มสุรา และดูหนังโป๊ นั้นเกิดจากการชักชวนของเพื่อน

1.5 การรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้

ดูยางอนามัย สามารถทำนายการใช้ถุงยางในนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) จากแนวคิด Perceived self-efficacy ของ Bandura ที่กล่าวว่า ถ้าบุคคลมีความเชื่อเรื่องความสามารถที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยความสามารถของตนเอง ก็จะช่วยให้บุคคลนั้นปฏิบัติตนเฉพาะอย่างได้²⁷ การที่นักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายมีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัยมาก ก็จะมีโอกาสที่จะใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้น 1.01 เท่าเมื่อเปรียบกับนักเรียนชายที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัยน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าการรับรู้สมรรถนะของตนเองเป็นตัวแปรในการทำนายพฤติกรรมทางเพศได้ดีกว่าความคาดหวังในผลของการกระทำ²⁸ นอกจากนี้การศึกษาของ Dilorio และคณะ²⁹ พบว่า นักศึกษาที่มีความมั่นใจในการรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้ถุงยางอนามัยจะเพิ่มความสม่ำเสมอในการใช้ถุงยางอนามัย

2. ปัจจัยที่ไม่สามารถทำนายการใช้ถุงยางในนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ความรู้เรื่องถุงยางอนามัย และทัศนคติในการใช้ถุงยางอนามัย มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ความรู้เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และความรู้เรื่องถุงยางอนามัย ไม่สามารถทำนายการใช้ถุงยางในนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายได้ แม้ว่านักเรียนชายมีแหล่งที่มาของความรู้เรื่องการใช้ถุงยางอนามัย การป้องกันการตั้งครรภ์และการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หลากหลายช่องทาง เช่น การสอนสุขศึกษาโรงเรียน เว็บไซต์ต่าง ๆ และบุคลากรสาธารณสุข ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเนื้อหาการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาจะเน้นในเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และพัฒนาการทางเพศ โดยวิธีการสอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยายถึงร้อยละ 90.30 ในขณะที่การสาธิตการใช้ถุงยางอนามัยมีเพียงร้อยละ 26.15

2.2 ทัศนคติในการใช้ถุงยางอนามัย ไม่สามารถทำนายการใช้ถุงยางในนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากอคติต่อการใช้ถุงยางอนามัย โดยมองว่าเป็นสัญลักษณ์ของการสำส่อน หรือการหมกมุ่นทางเพศ ทำให้ไม่กล้าซื้อหรือพกพาถุงยางอนามัย และค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยว่า สะท้อนถึงความไม่ไว้วางใจ หรือ

ความไม่ซื่อสัตย์ต่อคู่เพศสัมพันธ์ของตน¹ คล้ายคลึงกับผลการวิจัยที่ว่า การใส่ถุงยางอนามัยมีความยุ่งยาก และทำให้ความรู้สึกขณะมีเพศสัมพันธ์ลดลง⁷ ซึ่งขัดแย้งกับยุทธศาสตร์ถุงยางอนามัยแห่งชาติ ที่มีการรณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยให้แพร่หลายและส่งเสริมและการเข้าถึงถุงยางอนามัย รวมทั้งการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนมีส่วนในการปรับทัศนคติในการใช้ถุงยางอนามัยในเชิงบวก¹ ทำให้แนวโน้มการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกและครั้งสุดท้ายของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น² และขัดแย้งกับการศึกษาหลายเรื่องพบว่า การสนับสนุนหรือกระแสดังคมในทางบวก มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอ^{30,31}

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงและการมีส่วนร่วมของเพื่อนรอบคร้ว จะช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและช่วยเสริมความมั่นใจในการใช้ถุงยางอนามัยในนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้
2. ในยุคดิจิทัลที่เริ่มมีการเรียนการสอนออนไลน์ นักเรียนมีการใช้สื่อการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาทางออนไลน์มากขึ้น จึงเป็นโอกาสให้นักเรียนที่มีและไม่มีประสบการณ์ทางเพศสามารถเข้าถึงได้ง่าย ดังนั้นจึงควรพัฒนาสื่อการสอนเหล่านี้ให้มีวัตถุประสงค์ครอบคลุม เพิ่มความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย และเพิ่มการรับรู้ความสามารถแห่งตน โดยการพัฒนาเนื้อหาให้มีความท้าทายแก่ผู้เรียน เช่น การให้โจทย์สถานการณ์การใช้ถุงยางอนามัยในกรณีต่าง ๆ และเพิ่มช่องทางติดต่อ เช่น เบอร์โทรศัพท์สายตรง ที่สามารถสอบถามปัญหาแก่ผู้รู้ได้โดยตรง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัยตามแนวคิด Information-Motivation-Behavioral Skills Model ในโปรแกรมควรประกอบด้วยกิจกรรมที่ให้ความรู้และทักษะในการใช้ถุงยางอนามัย โดยมุ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กวัยเดียวกัน และการมีส่วนร่วมของครอบครัว นอกจากนี้ ควรจัดเตรียมแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การเข้า เช่น อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด ครัวอนามัย บุคลากรทางสุขภาพ และเพิ่มการเข้าถึงแหล่งถุงยางอนามัย อันจะนำไปสู่พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอและถูกต้อง

References

1. Ministry of Public Health. National Condom Strategy 2015-2019, Bangkok: J.S. Publishing; 2015. (in Thai).
2. Bureau of Epidemiology. Sexually transmitted infections rate among adolescents 15-54 years of age [Internet]. 2018 [cited 2020 February 13]. Available from: http://rh.anamai.moph.go.th/ewt_dl_link.php?nid=86. (in Thai).
3. Thaweesit S, Boonmongkon P, Pushing the boundaries: The challenge of sexuality education in Thailand. In S. Thanenthiran (Ed.), Reclaiming & redefining rights. Thematic studies series 1: Sexuality & Rights Asia (pp. 44-53). Kuala Lumpur, Malaysia: Asian-Pacific Resource & Research Center for Women (ARROW); 2012.
4. Wibulpolprasert S, Sirilak S, Ekachampaka P, Wattanamano N, Taverat R. Thailand Health Profile 1999-2000. Bangkok: Printing Press, Express Transportation Organization; 2001. (in Thai).
5. Boonmongkol P, Promnart P, Samao N, Ojanen T, Guadarmuz T, Burford J, et al. Research report to review sexuality education in Thai educational institutes. Bangkok: Mahidol University; 2016. (in Thai).
6. Bureau of Epidemiology. The surveillance of behaviors related to HIV infection among students in Thailand 2011 [Internet]. 2012 [cited 2020 February 12]. Available from: file:///C:/Users/NR9067/Downloads/report_2012_11_no21.pdf. (in Thai).
7. Tipwareerom W, Weglicki L. Parents' knowledge, attitude, behaviors, and barriers in promoting condom use among their adolescent sons. *Nursing and Health Sciences* 2017;19(2):212-19.
8. Meechamnan C, Fongkaew W, Chotibang, McGrath BB. Do Thai parents discuss sex and AIDS with young adolescents: a qualitative study. *Nursing and Health Science* 2014;16:97-102.
9. Sridawruang C, Pfeil M, Crozier K. Why Thai parents do not discuss sex with their children: A qualitative study. *Nursing and Health Science* 2010;12(4):437-43.
10. Kaewkungwan S. Development psychology life span: Teenager-elderly. 9th ed. Bangkok: Thammasat University Publishing, 2010. (in Thai).
11. Krinara P. Knowledge about sexually transmitted diseases and pregnancy prevention among secondary school students in schools under the Saraburi Municipality. *J Prapokklao Hosp Clin Med Educat Center* 2013;20:274-86. (in Thai).
12. Tumchueo S. Sexual behaviors and factors correlation with the intention of protection. *Nursing Journal of Ministry of Public Health* 2015;25(1):97-109. (in Thai).
13. Pinyaphong J. Sexual behaviors and determinant of intension to use condom of young adult male in school, Uttaradit province. *Phetchanun Rajabhat Journal* 2014;16(2):1-11. (in Thai).
14. Tipwareerom W, Powwattana A, Lopvongwatana P. Predictors of risky sexual behaviors among adolescent boys, Phitsanulok Province. *Journal of Public Health Nursing* 2013;27(1):31-45. (in Thai).

15. Wongsawat P, Supametaporn P, Hoyrat P. Effectiveness of learning Program for improving sexual communication skills among parents and their adolescent children on premarital sexual and unwanted pregnancy prevention. Journal of Boromarajaonani College of Nursing, Bangkok 2019;35(1):86-98. (in Thai).
16. Powwatana A, Auemaneekul N, Lakampan S. Risk behaviors prevention in adolescence: Concepts and management in multilevel approach. Bangkok: Prottexts.com; 2017. (in Thai).
17. Fisher JD, Fisher WA. Changing AIDS risk behavior. Psychological Bulletin 1992;111:455-74.
18. Fisher JD, Fisher WA., Bryan AD, Misovich SJ. Information-Motivation-Behavioral Skills model-Based HIV risky behavior change intervention for inner-city high school youth. Health Psychology 2002;21(2):177-86.
19. Srisatidnarakul B. The methodology in nursing research. 5th ed. Bangkok: You and I inter Media ltd; 2010. (in Thai).
20. Lerand SJ, Ireland M, Boutelle K. Communication with our teens: Associations between confidential service and parent-teen communication. Journal of Pediatric and Gynecology 2007;20:173-78.
21. Thammaraksa P, Powwattana A, Lagampan S, Vatanasomboon P, Stoddard SA. Effects of school-based participation program to prevent multiple risk behaviors in Thai male adolescents. Pacific Rim 2019;23(3):228-42.
22. Cecil H, Pinkerton SD. Reliability and validity of a self-efficacy instrument for protective sexual behaviors. Journal of American College Health 1998;47(3):113-21.
23. Thaiyapirom N. Health promotion in adolescents. In: Klunklin P, editor. Children's Health promotion. Khonkhan: Klungnana publishing; 2012. (in Thai).
24. Duang-iad K, Suwanmonkha S. Multiple case study research to analyze methods for enhancing mind of high school students. An Online Journal of Education 2014;9(2): 574-81. (in Thai).
25. Suaysaard S. Sex education. Bangkok: V Print Company; 2012. (in Thai).
26. Neinstein LS, Katzman D, Callahan T. Neinstein's adolescent and young adult health care: a practical guide. 6th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer; 2016.
27. Bandura A. Self-efficacy: The exercise of control. New York: Freeman; 1997.
28. Lyles CM, Crepaz N, Herbst JH, Kay LS. Evidence-based HIV behavioral prevention from the perspective of ADA's HIV/AIDS prevention research synthesis team. AIDS Educ Prev 2006;18 (Suppl):21-31.
29. Dilorio C, Dudley WN, Soet J, Watkins J, Maibach E. A social cognitive-based model for condom use among college students. Nursing Research 2000;49:408-14.
30. Visudibhan PJ. Predictors of condom use and intention to use condom among HIV- Infected patients/AIDS with their couples. Rama Nurs J 2015;21(1):69-81. (in Thai).
31. Jeong J, Jo S, Jung M, Lee Y. Factors related to condom use behavior among club-working women in South Korea: Importance of subjective norms and customer-related attitudes. Asia-Pacific Journal of Public Health 2014;26(2):147-59.